

ACC. N:R. M. 6857:1
Landskap: Småland Upptecknat av: Fingal Johansson
Härad: Östbo Adress: Bygget, Gädda Värnamo
Socken: Fryele Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Svar på frågelista L.U.F. 28.

Nässlorna i folklig tradition.
Nässlan kallas inom orten
"näta". Den inom orten vanligast
förekommande arten är brännäss-
lan (*Urtica dioica*) mera sparsamt
förekommer arten *Urtica urens*, som
av allmogem kallas "ettläsnäta".
Den som med bara händer, fötter
eller ben kommer i beröring med
nässlor, känner strax vada i huden
och säges då hava "näat se".
(se = sig, på ortens mål) Nässelblad
hava av allmogem tillvara-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6857:2.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Ästbo

Adress: Bygget Gjökes Värmland

Socken: Fryele

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

lagits och använts för olika ändamål. De flesta kunnödar vet nog, att man på våren av nässlornas första spåda blad kan bereda den värmakande nässelkålen (nätäkål) beredningen tillgår så: Spåda nässelblad av-
repar och rensas väl från skarpa stjälkar. Bladen kokas 1 timma i vatten, uppsilas och vattnet wrides väl ur dem i en handduk. Därefter hackas de mycket fina tillsammans med gräslök och komgrön. Sedan läm-
mes detta i en kastrull, jämte smör

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6857:3.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Bygget Gjöakra Värnemo

Socken: Fryele

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

och fräses under flitig omrörning.
Sedan här man en god buljong
till tillreds att spåda med, och kryddas
med litet muskott och vitpeppar.

varefter den serveras med kokta
eller förlorade ägg (enl. Gerda Johansson
född i Bygget Fryele år 1889)

Kristi himmelfärd dag var det
vanl. att man skulle äta nässel-
kål till middag.

Även som potter åt höns har man
använt näslor. Näslorna av-
huggdes med lic eller skära
och torkades sedan ute i fria

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6857:4

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Fingal Johansson

Härad:

Östbo

Adress:

Bygget Gjöarna Värnans

Socken:

Frøjele

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Luften, varefter bladen avrevos över en duk. Iprån denna överflyttades de till ett "redsel" (= stort grovmaskigt såll) över vilket de lätt revos med händerna, de kvarvarande stänglarna stannade kvar i "redset" medan bladen fint och jämnt blevo sönderdelade, och gingo genom redsets maskor och därefter packades i lådor eller säckar.

Vid användningen gick man lillväga sålunda; allan tog några händer (näva) fulla

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. No. 6857:5.Landskap: SmålandUpptecknat av: Fingal JohanssonHärad: ÖstboAdress: Bygget Gjöarna VärnamoSocken: Fryde

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1940

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV5

av bladmassan och lade detta i
 en spann. Massan överjöts med
 hett vatten, varefter den blandades
 med annat foder. Blandningen
 äts med begärlighet av hänsen.
 Nässelrot kunde man bereda här-
 stärkande medel av. Mot brännsår
 ansågs en blandning av brännvin
 och nässelblad vara smärtstillande.
 Man vet också att näslans stjälk
 omslutes av ett starkt omhölje av
 vilket kan beredas stark tråd,
 av vilken man kan väva fina
 vävar av sidenglans.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 6857:6

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Fingal Johansson

Härad:

Östbo

Adress:

Bygget, Gjöakra Kärnan

Socken:

Fryele

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Meddelaren har dock inte kunnat
erhålla närmare upplysningar om
vem som har gjort några arbeten
av bräselldfider. Man skulle låta
nässlorna stå kvar och mogna
tills bladen blevo gula.

Godon avmejadades nässlorna med
Cie eller skära och breddes ut på
marken att torka och rötas
varefter de behandlades på
samma sätt som lin och
hampa i "kastå" och "bröta"
och kunde efter dessa procedurer
spinnas till garn.

ACC. N:R. M. 6857:7Landskap: SmålandUpptecknat av: Fingal JohanssonHärad: ÄstboAdress: Bygget Gjöåkra VärnsåsaSocken: Fryele

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1940

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV7

Barn och ungdomar som gjort sig förtjänta av våra straff piskade man fördom med världor. Då t. ex. berättas från Vectors socken i Ästbo härad, att en söndag på 1850-talet togo sig ett par pojkar, medan deras föräldrar voro i kyrkan, före att ur Bengtsbo afferkälla i samma socken uppkämta de mynt som i vidskepligt syfte kastats i källan, men då fingo pojkarne stryk med "näta" för att sona sitt riskabla tilltag.

Skriv endast på denna sida!